

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1)

Datainspektionen har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Datainspektionen har utifrån denna utgångspunkt begränsat sina synpunkter på förslaget till den del som avser tillträdesförbud (kap. 8).

Datainspektionen uppmärksammar att det beträffande vissa frågor i utredarens uppdrag ingått att lämna författningsförslag oavsett vilka bedömningar som utredarens överväganden leder fram till. Förslaget till lag (2021:000) om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek följer inte av utredarens ställningstaganden. Utredaren anser att det inte föreligger tillräckligt starka skäl för att införa en sådan reglering (Ds 2019:1 s. 185).

Datainspektionen avstyrker förslaget till lag (2021:000) om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek (nedan Förslaget). I den utredning som ligger till grund för Förslaget saknas en analys kring Förslagets inverkan på enskildas personliga integritet. Inspektionen saknar även en närmare beskrivning av vilka överväganden som har gjorts i förhållande till dataskyddsförordningen¹ och annan dataskyddslagstiftning. Dessa brister medför att Datainspektionen avstyrker Förslaget och de därtill knutna förslagen till ändringar i lagen (1998:620) om belastningsregister och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Tillträdesförbud

Integritetsanalysen behöver fördjupas

Utredaren föreslår ingen särskild reglering som ger ägare eller föreståndare till butiker, badanläggningar eller bibliotek rätt att behandla personuppgifter. I stället anges att butikers, badanläggningars och biblioteks eventuella behandling av personuppgifter bör ske med beaktande av vad som gäller enligt dataskyddsförordningen i övrigt (Ds 2019:1 s. 225-226).

Datainspektionen anser att den utredning som ligger till grund för Förslaget inte ger någon klar bild över vilken typ av personuppgiftsbehandling som Förslaget kan komma att innebära för butiker, badanläggningar och bibliotek. I avsnittet om personuppgiftsbehandling anges "vissa" personuppgifter, "sådana" uppgifter och "eventuella" behandling (Ds 2019:1 s. 225-226). Hur tillgången till personuppgifter för butiker, badanläggningar och bibliotek kan komma att se ut enligt Förslaget behandlas inte. Det anges inte om personuppgifter som kan komma att behandlas är av integritetskänslig karaktär eller inte, även om avsnittet om sekretessfrågor ger en bild av att så kan komma att bli fallet (Ds 2019:1 s. 219-222). I avsnittet har dock avvägningar gjorts utifrån sekretessregleringen men inte ur ett dataskyddsperspektiv. Några närmare överväganden kring förutsättningarna enligt dataskyddsförordningen för butiker, badanläggningar och bibliotek att behandla sådana personuppgifter som Förslaget kan komma att innebära har inte redovisats. Oavsett omfattningen av den personuppgiftsbehandling som Förslaget kan medföra, kommer de verksamheter som träffas av Förslaget att vara ansvariga för att behandlingen överensstämmer med dataskyddsförordningen.

Sammantaget efterfrågar Datainspektionen en fördjupad integritetsanalys i det fortsatta arbetet, i synnerhet mot bakgrund av att uppgifter som kan komma att behandlas kan vara av integritetskänslig karaktär. I avsaknad av en sådan analys har Datainspektionen inte tillräckligt underlag för att bedöma integritetsriskerna av Förslaget.

Med anledning av vad som angetts ovan vill Datainspektionen lämna följande synpunkter till stöd för den fortsatta beredningen av ärendet.

Åtgärder för att förbättra integritetsskyddsanalysen

Rättslig grund enligt dataskyddsförordningen

Butiker, badanläggningar och bibliotek kan drivas i såväl privat som offentlig regi. Med stöd av vilken rättslig grund personuppgifter får behandlas kan variera, bland annat med hänsyn till i vilken egenskap en personuppgiftsansvarig agerar. Offentlig verksamhet får till exempel enligt artikel 6.1 sista stycket dataskyddsförordningen inte använda en intresseavvägning när de fullgör sina uppgifter. Förutsättningarna för butiker, badanläggningar och bibliotek att behandla sådana personuppgifter som Förslaget kan medföra kan alltså variera utifrån i vilken regi de bedrivs. Framförallt om behandlingen avser personuppgifter som rör lagöverträdelser, vilket kommenteras nedan.

I avsaknad av närmare analys kring vilken typ av personuppgiftsbehandling som Förslaget kan komma att innebära för butiker, badanläggningar och bibliotek samt vilken rättslig grund behandlingen kan vila på är det svårt att bedöma om det i olika situationer kommer finnas förutsättningar för personuppgiftsbehandling enligt artikel 6.1 dataskyddsförordningen. En sådan grundläggande förutsättning behöver klargöras i det fortsatta arbetet.

Personuppgifter som rör lagöverträdelser

Personuppgifter som rör lagöverträdelser berörs inte i promemorian. Datainspektionen anser att det är av betydelse att vidare analysera om Förslaget innebär att behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser kan komma att ske. Det är av vikt eftersom förutsättningarna för att få behandla sådana personuppgifter enligt artikel 10 dataskyddsförordningen, 3 kap. 8 och 9 §§ lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (kompletterande dataskyddslag) och 5-6 §§ förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (kompletterande dataskyddsförordning) ser annorlunda ut för offentlig och privat verksamhet. Utgångspunkten är att endast myndigheter får behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser.

Datainspektionen har tidigare ansett att uppgift om att personer fått tillträdesförbud utgör personuppgifter om lagöverträdelser enligt 21 § personuppgiftslagen (se till exempel Datainspektionens beslut den 30 maj 2011, diarienummer 1841-2010). Datainspektionen noterar att tillträdesförbud enligt Förslaget grundar sig på om det bland annat finns en risk för brott och att det vid bedömningen särskilt ska beaktas om personen tidigare begått brott (2 §). Vidare ska tillträdesförbud enligt förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister registreras i belastningsregistret (3

§). Överträdelse av tillträdesförbud ska enligt Förslaget vara förenat med straffansvar (22 §).

Med hänsyn till att promemorian inte ger någon klar bild över vilken typ av personuppgiftsbehandling som Förslaget kan komma att medföra för butiker, badanläggningar och bibliotek kan det enligt Datainspektionens mening inte uteslutas att behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelse kan komma att ske. I det fortsatta arbetet behöver det klargöras om den behandling av personuppgifter som Förslaget kan komma att medföra omfattar personuppgifter som rör lagöverträdelse, i synnerhet beträffande de verksamheter som drivs i privat regi. Annars finns risk för att butiker, badanläggningar och bibliotek kommer att behandla integritetskänsliga uppgifter utan att ha rättsligt stöd för det.

Det framstår inte som klart för Datainspektionen att den eventuella behandlingen av personuppgifter som rör lagöverträdelse skulle rymmas inom något av undantagen i 3 kap. 8 § 2 st. och 9 § kompletterande dataskyddslagen och 5-6 §§ kompletterande dataskyddsförordningen. Under sådana förhållanden behöver butiker, badanläggningar och bibliotek ytterst ansöka om tillstånd hos Datainspektionen enligt 3 kap. 9 § 2 st. kompletterande dataskyddslagen och 6 § 2 st. kompletterande dataskyddsförordningen för att få behandla personuppgifter som rör lagöverträdelse.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen Max Blidberg. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom deltagit.

Charlotte Waller Dahlberg, 2019-06-05 (Det här är en elektronisk signatur)